

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL AKADEMINĖS ETIKOS PAŽEIDIMŲ VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS
UNIVERSITETE**

2018 m. gruodžio 6 d. Nr. SP-18

Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu ir pradėjęs tyrimą pagal E. D. (toliau – Pareiškėjas¹) 2018 m. kovo 2 d. pranešimą (toliau – Pranešimas) dėl galimų akademinės etikos pažeidimų Vilniaus Gedimino technikos universitete (toliau – VGTU),

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į Kontrolierių Pranešime nurodydamas, kad „2012 m. turėjo būti išleista A. Daniūno, [VGTU] rektoriaus, knyga „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ ISBN 978-609-457-381-1, bet jos autorius iki 2018 m. vasario mėn. leidyklai galutinio rankraščio nepateikė, nepaisant 2017 m. spalio mėn. pateiktų raginimų pabaigti šį darbą kuo skubiau. Šiuo metu darbas įdėtas į VGTU institucinę talpyklą adresu <...>. Mokomosios knygos „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ rengimas (kaip ir kitų knygų rengimas ir leidyba) buvo finansuojami iš Europos struktūrinių fondų lėšų, joms finansuojant VGTU Statybos fakulteto projektą „Transporto ir civilinės inžinerijos sektorių mokslo, verslo ir studijų integralumo didinimas <...>. Projekto lėšos panaudotos, bet galutinio produkto nėra. Projekto vadovas [L. J.] buvo priverstas pateikti suklastotas ataskaitas, o leidykla – imituoti leidybą, nes yra pavaldūs institucijos vadovui, kuris nepateikė galutinio produkto.²

Po 2017 m. spalio 9 d. el. paštu pateiktų raginimų pabaigti rankraštį, 2018 m. vasario mėn. A. Daniūnas pateikė papildytą ir pakoreguotą rankraštį [leidyklai], kaip galutinai sutvarkytą. Gautas rankraštis turės būti redaguojamas, nors jis nebuvo įtrauktas į VGTU metinį leidinių planą.“³

Pareiškėjas skundžiamus veiksmus grindžia prie Pranešimo pateikdamas A. Daniūno mokomosios knygos „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ ISBN 978-609-457-381-1 versiją, kuri nuo 2012 metų įdėta į VGTU talpyklą, išrašus iš VGTU leidyklos tinklalapio ir VGTU institucinės talpyklos, el. laišką A. Daniūnui bei susirašinėjimą su Kauno technologijos universitetu (toliau – KTU).

Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Kontrolierius yra valstybės pareigūnas, nagrinėjantis skundus, pranešimus ir savo iniciatyva atliekantis tyrimus dėl galimų

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

² Čia ir toliau pabraukta mūsų.

³ Čia ir toliau Sprendime cituojama kalba netaisyta.

akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų, todėl tyrimą atliko ir šį Sprendimą priėmė pagal įstatyme nustatytą kompetenciją.

Kontrolierius, įvertinęs Pranešimo turinį ir pateiktą informaciją, 2018 m. gegužės 24 d.⁴ pradėjo tyrimą ir 2018 m. gegužės 25 d. raštu Nr. S-121 kreipėsi į A. Daniūną, prašydamas pateikti paaiškinimus apie knygos „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ išleidimo aplinkybes.

Atsakydamas į minėtą raštą A. Daniūnas 2018 m. birželio 4 d. rašte nurodė, kad „mokomoji knyga „Plonasienės metalinės konstrukcijos <...> parengta ir išleista vykdant projektą „Transporto ir civilinės inžinerijos sektorių mokslo, verslo ir studijų integralumo didinimas (TRANCIV)“ (toliau – Projektas). Projektas buvo įgyvendinamas 2010–2014 metais. Vienas iš Projekto tikslų buvo iš esmės atnaujinti ir įgyvendinti antrosios pakopos studijų programas jas pertvarkant ir parengiant metodinę medžiagą. Viena iš pertvarkomų studijų programų buvo *Statinių konstrukcijos <...>*. Mokomųjų leidinių rankraščių parengimo ir jų leidybos paslaugos buvo perkamos viešųjų pirkimų būdu pagal projektą įgyvendinančios institucijos (Europos socialinio fondo agentūros) patvirtintą planą ir technines specifikacijas. Rankraščius visiems mokomiesiems leidiniams rengė autorių kolektyvas, bendradarbiaudamas su [UAB „C“] (toliau – bendrovė), kuri buvo laimėjusi Projekto dalies, skirtos leidiniams rengti, viešųjų pirkimų konkursą <...>. Pagal Projektą autorių kolektyvo visi rankraščiai buvo teikiami šiai bendrovei jos nustatyta tvarka. Mano parengtas mokomosios knygos „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ rankraštis buvo įteiktas 2012 m. pradžioje. <...> Priduodamas parengtą mokomosios knygos rankraštį atsiskaičiau už projekte numatytą užduotį.“⁵

Kartu prie minėto rašto A. Daniūnas pateikė 2011 m. rugpjūčio 12 d. Paslaugų pirkimo sutartį Nr. 7174, sudarytą tarp VGTU ir UAB „C“, iš kurios matyti, kad sutarties objektas „suteikti Perkančiajai organizacijai antrosios pakopos (magistrantūros) studijų programų pertvarkymo ir metodinės medžiagos pertvarkytos antrosios pakopos (magistrantūros) studijų programoms parengimo, paslaugas“. Sutartyje nurodytas pertvarkytinų programų sąrašas, mokomųjų knygų, elektroninių paskaitų, vadovėlių pavadinimai ir kt. informacija.

Kontrolierius, susipažinęs su pateikta informacija ir atsižvelgdamas į tai, kad vykdyto projekto metu be mokomosios knygos „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ buvo numatyta parengti ir išleisti daugiau metodinės medžiagos, 2018 m. birželio 15 d. raštu Nr. S-150 kreipėsi į VGTU, prašydamas pateikti papildomą informaciją nurodant šių knygų saugojimo vietą VGTU ir turimų egzempliorių skaičius: „Plonasienės metalinės konstrukcijos“, „Inovatyvių ir kompozitinių medžiagų taikymas betoninių tiltų konstrukcijomis“, „Plieno tiltų inovatyvūs konstrukciniai sprendimai“, „Termoizoliacinės ir akustinės medžiagos iš polimerų“, „Statinių eksploatavimas ir atnaujinimas“, „Pastatų ardymo ir rekonstravimo technologija“.

Atsižvelgiant į motyvuotą VGTU prašymą dėl informacijos pateikimo termino atidėjimo, terminas informacijai pateikti pratęstas iki 2018 m. rugsėjo 20 d.

2018 m. rugsėjo 19 d. raštu Nr. 50-10.23-11783 VGTU informavo Kontrolierių, kad:

1. Mokomoji knyga „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ išleista 100 egz. tiražu.
2. Vadovėlis „Inovatyvių ir kompozitinių medžiagų taikymas betoninių tiltų konstrukcijomis“, kurio pavadinimas pakeistas į „Kompozitais armuotos betoninės konstrukcijos“, išleistas 100 egz. tiražu.
3. Mokomoji knyga „Plieno tiltų inovatyvūs konstrukciniai sprendimai“, kurios pavadinimas pakeistas į „Inovatyvūs plieno tiltai“, išleista 100 egz. tiražu.
4. Mokomoji knyga „Gruntų mechanikos uždavinynas“, kurios pavadinimas pakeistas į „Smėlio gruntų ypatumai ir jų tyrimo metodai“, išleista 100 egz. tiražu.

⁴ 2018 m. kovo 15 d. Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko nutarimu Nr. XIII-1032 tuometinis Kontrolierius V. S. atleistas iš Kontrolieriaus pareigų, pavaduojantis asmuo neskirtas. 2018 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XIII-1150 Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolierė Edita Žiobienė paskirta laikinai eiti Kontrolieriaus pareigas, t. y. tik paskyrus laikinai eisiantį Kontrolieriaus pareigas pradėtas tyrimas pagal Pareiškėjo Pranešimą.

⁵ Čia ir toliau pabraukta mūsų.

5. Mokomoji knyga „Termoizoliacinės ir akustinės medžiagos iš polimerų“, kurios pavadinimas pakeistas į „Inovatyviosios polimerinės statybinės medžiagos ir dirbiniai“, išleista 120 egz.

6. Mokomoji knyga „Statinių eksploatavimas ir atnaujinimas“ išleista 50 egz. tiražu.

7. Mokomoji knyga „Pastatų ardymo ir rekonstravimo technologija“, kurios pavadinimas pakeistas į „Pastatų rekonstrukcijos ir remonto technologijos“, išleista 50 egz. tiražu.

Savo rašte VGTU taip pat nurodė, kad „projekto vykdymo metu leidinių parengimo ir leidybos paslaugos viešųjų pirkimų būdu buvo perkamos vienu bendru komplektu (neskaidant į atskirus leidinius). Pažymėtina, kad pagal projekto sąlygas, visi mokomieji leidiniai sukurto projekto metu turėjo būti per projekto vykdymo laikotarpį išplatinti tik magistrantūros programos studentams. Saugoti šių leidinių pagal projektą nebuvo numatyta. Pažymėtina, kad projekto vykdymo eigoje iš Europos socialinio fondo agentūros buvo gautas nurodymas, kad būtų sukurtų produktų tęstinumas ir užtikrintas viešas prieinamumas, visų leidinių elektroninės kopijos patalpintos VGTU internetinėje talpykloje“.

VGTU 2018 m. spalio 10 d. raštu Nr. 50-10.23-12766 pateikė projekto „Transporto ir civilinės inžinerijos mokslo, verslo ir studijų integralumo didinimas“ (toliau – Projektas) sutartį su priedais.

Kontrolierius 2018 m. spalio 19 d. raštu Nr. S-238 kreipėsi į VGTU prašydamas pateikti paaiškinimus ir papildomą informaciją. VGTU 2018 m. spalio 26 d. raštu Nr. 50-10.23-13284 pateikė prašymą dėl termino pratęsimo papildomai informacijai ir paaiškinimams pateikti iki 2018 m. lapkričio 9 d. 2018 m. lapkričio 8 d. gautas el. paštu prašymas pratęsti terminą iki 2018 m. lapkričio 23 d. Pakartotinai pratęsus terminą informacija iki nustatytos datos nebuvo pateikta.

2018 m. lapkričio 30 d. gautas raštas Nr. 50-10.23-14394, kuriame VGTU nurodė, kad „viešai patalpinus elektronines mokomųjų knygų kopijas VGTU internetinėje talpykloje, spausdintų mokomųjų knygų poreikis atkrito. Jos nebebuvo aktualios, kadangi šiuolaikiniams studentams aktuali yra elektroninė versija. Leidiniai pagal projekto nuostatą buvo dalijami studentams ir nebuvo numatyta jokia apskaita.“

Iš pateiktos informacijos matyti, kad VGTU pateikė paraišką Europos sąjungos fondo lėšoms gauti. Paraišką įvertinus teigiamai, buvo priimtas sprendimas suteikti finansavimą ir 2010 m. spalio 26 d. sudaryta Projekto finansavimo ir administravimo sutartis tarp Europos socialinio fondo agentūros, įgaliotos atstovauti Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijai, ir VGTU. Projekto partneriai – KTU, Klaipėdos universitetas (toliau – KU) ir kt. Projekto pradžia 2010 m. rugsėjo 1 d., pabaiga – 2013 m. spalio 26 d. (papildomu susitarimu pratęsta iki 2016 m. spalio 16 d.).

Projekto sutarties 1 priede nurodyta projekto esmė: „VGTU kartu su partneriais parengtose Transporto ir Civilinės inžinerijos nacionalinių kompleksinių programų galimybių studijose buvo išanalizuota esama nagrinėjamų sektorių būklė šalyje. Konstatuotina būtinybė kelti dėstytojų ir tyrėjų kompetenciją, atnaujinti mokslinę ir metodinę universitetų bazę, <...>. Projekto metu numatyta iš esmės atnaujinti ir įgyvendinti II-os pakopos aukštojo mokslo studijų 12 programų, parengiant ir pertvarkant 50 modulių, sukuriant ir išleidžiant metodinę medžiagą. <...>. Šio projekto tikslinės grupės – universitetų dėstytojai, dirbantys transporto ir civilinės inžinerijos tyrimų srityje, bei šios srities magistrantai. Pakelta dėstytojų kvalifikacija ir iš esmės atnaujintos studijų programos sudarys sąlygas rengti žymiai aukštesnės kvalifikacijos magistrus. <...>.“ Šiame priede taip pat išdėstyta, kad „projekto fizinis ir veiklos tęstinumas bus užtikrintas [VGTU], [KTU] ir [KU] vykdant II-os pakopos studijas pagal parengtus naujus ir pertvarkytus studijų modulius ir panaudojant projekto vykdymo metu parengtas arba įsigytas metodines priemones. <...> Projekte dalyvavęs ir kvalifikaciją pakėlęs universitetų akademinis personalas, magistrantai liks dirbti universitetuose ir toliau perdavinės sukauptas žinias ir patirtį.“

VGTU, vykdydama Projektą, įsipareigojo pertvarkyti II pakopos studijų 12 programų VGTU, KTU ir KU ir joms **parengti bei išleisti 6 vadovėlius, 13 mokomųjų knygų** ir 4 elektroninius leidinius. Projekto sutarties 4 priedo 1.1.4 papunktyje nurodyta, kad metodinę medžiagą pertvarkytoms studijų programoms parengs VGTU, KTU ir KU darbuotojai. 2018 m. rugsėjo 19 d.

raštu VGTU patvirtinto, kad visi knygų ir konspektų autoriai, dėl kurių kreipėsi Kontrolierius į VGTU, išleidimo metu priklausė VGTU akademinėi bendruomenei, tačiau iš Kontrolieriui pateiktos informacijos matyti, kad VGTU sudarė sutartį programų pertvarkymui su UAB „C“. UAB „C“ įsipareigojo VGTU suteikti studijų programų pertvarkymo ir pertvarkytų programų metodinės medžiagos parengimo paslaugas. VGTU rektorius A. Daniūnas patvirtino, kad „rankraščius visiems mokomiesiems leidiniams rengė autorių kolektyvas, bendradarbiaudamas su UAB „C“. Paaikškinimų, kodėl buvo sudaryta su trečiuoju asmeniu minėta sutartis, iki šio Sprendimo priėmimo dienos VGTU Kontrolieriui nepateikė.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kad nustatytos aplinkybės kelia abejonių dėl būtinybės sudaryti paslaugų pirkimo sutartį su trečiuoju asmeniu UAB „C“ paslaugoms dėl studijų programų pertvarkymo ir metodinės medžiagos parengimo, taip pat į tai, kad galimi pažeidimai nepriskirtini Kontrolieriaus kompetencijai, ir siekiant užtikrinti Europos sąjungos lėšų įsisavinimo skaidrumą bei efektyvumą, surinkta informacija persiunčiama Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos žiniai.

Dėl mokomosios knygos „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ parengimo VGTU sudarė sutartį su UAB „C“. Knyga, bendradarbiaudamas su UAB „C“, parengė A. Daniūnas, kurią UAB „C“, pagal sutartį turėjo pateikti VGTU. Pareiškėjas nurodė, kad VGTU leidykla imitavo knygos leidybą. A. Daniūnas 2018 m. birželio 4 d. rašte nurodė, kad „mokomoji knyga „Plonasienės metalinės konstrukcijos <...> parengta ir išleista <...>“. Nacionalinės bibliografijos duomenų banke duomenų apie knygos išleidimą nerasta. Registruotas tik priešpublikacinis įrašas, patvirtinantis, kad knyga iki šiol nėra išleista.

Atsižvelgiant į tai, kad Alfonsas Daniūnas, būdamas knygos „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ autoriumi, patvirtino, kad knyga buvo išleista, tačiau duomenų, patvirtinančių knygos išleidimą, nepateikė, Nacionalinės bibliografijos duomenų banke duomenys, patvirtinantys knygos išleidimą nerasti, konstatuotina, kad Alfonsas Daniūnas pažeidė Mokslo ir studijų 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintą akademinės etikos principą ta apimtimi, kurioje įtvirtintas mokslo ir studijų proceso sąžiningumas ir atsakingumas.

Pagal Projektą VGTU įsipareigojo parengti ir išleisti 6 vadovėlius, 13 mokomųjų knygų ir 4 elektroninius vadovėlius. Elektroniniai vadovėliai ir vadovėliai parengti visi, 8 mokomosios knygos išleistos.

Apie keturių mokomųjų knygų išleidimą duomenys Nacionalinės bibliografijos duomenų banke nerasti:

- „Plonasienės metalinės konstrukcijos“ (100 egz. tiražu);
- „Inovatyvūs plieno tiltai“ (ISBN 978-609-457-356-9, pavadinimas pakeistas iš „Plieno tiltų inovatyvūs konstrukciniai sprendimai“, 100 egz. tiražu);
- „Statinių eksploatavimas ir atnaujinimas“ (50 egz. tiražu);
- „Pastatų ardymo ir rekonstravimo technologija“ (50 egz. tiražu);

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Projektą VGTU įsipareigojo parengti ir išleisti 6 vadovėlius, 13 mokomųjų knygų ir 4 elektroninius leidinius, tačiau 4 mokomosios knygos nebuvo išleistos, nors VGTU teigė, kad mokomosios knygos buvo išleistos, patvirtinantys duomenys nepateikti ir / ar nerasti, konstatuotina, kad VGTU mokomųjų knygų leidybos procesą vykdė neskaidriai, Kontrolieriui pateikę neteisingą informaciją pažeidė Mokslo ir studijų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte įtvirtintą akademinės etikos principą ta apimtimi, kurioje įtvirtintas mokslo ir studijų proceso skaidrumas, sąžiningumas, atsakingumas ir pasitikėjimas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į tai, kad galimi pažeidimai susiję su dokumentų klastojimu, netinkamu Projekto vykdymu, galimai neskaidriai Europos sąjungos lėšų įsisavinimu, ir siekiant užtikrinti Europos sąjungos lėšų skaidrumą bei efektyvumą, surinkta informacija

persiunčiama Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos žiniai.

Atsižvelgiant į tai, kad VGTU pagal Projektą įsipareigojo išleisti knygas, tačiau apie dalies minėtų knygų duomenų išleidimą nerasta, surinkta informacija persiunčiama Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnybai prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 ir 6 punktais,

n u s p r e n d ė:

1. Informuoti Pareiškėją, Vilniaus Gedimino technikos universitetą, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministeriją apie padarytus akademinės etikos pažeidimus.
2. Informuoti teisėsaugos institucijas apie nustatytus nusikalstamos veikos požymius.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo datos.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, laikinai einanti
Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus pareigas

Edita Žiobienė